

1. Den lokala läroplanens betydelse och uppgörandet av den

1.1. Grunderna för läroplanen och den lokala läroplanen

Styrsystemet för den grundläggande utbildningen ska garantera jämlikhet och kvalitet i utbildningen samt skapa goda förutsättningar för elevernas växande, utveckling och lärande. Styrsystemets normdel består av lagen och förordningen om grundläggande utbildning, statsrådets förordningar, grunderna för läroplanen samt den lokala läroplanen och läsårsplanerna som baserar sig på den. Syftet med revideringen av styrsystemet är att undervisningen bättre ska kunna ta hänsyn till förändringarna i omvärlden och att stärka skolans uppdrag att bygga en hållbar framtid.

Grunderna för läroplanen bygger på lagen och förordningen om grundläggande utbildning och på statsrådets förordning som fastställer målen och timfördelningen. Grunderna för läroplanen är en nationell föreskrift utfärdad av Utbildningsstyrelsen enligt vilken den lokala läroplanen görs upp. Syftet med grunderna för läroplanen är att stödja och styra undervisningen och skolarbetet samt främja en enhetlig grundläggande utbildning på lika villkor.

Den grundläggande utbildningen är en helhet som omfattar undervisning och fostran där målen och innehållet för olika delområden hör samman och bildar en grund för undervisningen och verksamhetskulturen. Därför innehåller grunderna för läroplanen utöver föreskrifter om mål och innehåll även text som belyser dessa. Grunderna för läroplanen innehåller också, till de delar det behövs, hänvisningar till den lagstiftning som grunderna baserar sig på.

Den lokala läroplanen är en viktig del av styrsystemet. Den beskriver och styr genomförandet av såväl nationella mål som mål och uppdrag som anses viktiga på lokal nivå. Den lokala läroplanen ger en gemensam grund och riktlinje för det dagliga skolarbetet. Den är ett strategiskt och pedagogiskt verktyg som styr utbildningsanordnarens verksamhet och skolornas arbete. Läroplanen förenar skolornas verksamhet med övrig lokal verksamhet som ordnas för att främja barnens och de ungas välbefinnande och lärande.

1.2. Principer för uppgörandet av den lokala läroplanen

Utbildningsanordnaren ansvarar för att göra upp en lokal läroplan och utveckla den. I läroplanen bestäms om det fostrande arbetet, undervisningen, bedömningen av lärande och om hur stöd, handledning och elevvård, samarbete mellan hem och skola samt övrig verksamhet ska ordnas och förverkligas. Där kompletteras och prioriteras ur ett lokalt perspektiv de mål, riktlinjer och centrala innehåll samt övriga frågor som gäller undervisningen som fastställs i grunderna för läroplanen. Utbildningsanordnaren ska utarbeta läroplanen med beaktande av elevernas behov, lokala särdrag samt resultat från utvecklingsarbete och intern utvärdering.

Läroplanen ska främja en fortlöpande utveckling av undervisningens kvalitet och stärka utbildningens kontinuitet. Den ska skapa en god grund för övergången från förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen och från den grundläggande utbildningen till följande utbildningsstadium. Läroplanen ska utarbetas med hänsyn till övriga lokala planer, såsom

- eventuell plan för småbarnspedagogik
- förskoleundervisningens läroplan
- eventuell plan för undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen
- eventuell plan för morgon och eftermiddagsverksamheten
- välfärdsplan⁴ för barn och unga enligt barnskyddslagen
- likabehandlingsplan enligt lagen om likabehandling

- eventuell plan för hållbar utveckling, kulturell fostran och övriga planer och beslut som utbildningsanordnaren fattat i synnerhet angående utbildning, barn, ungdomar och familjer.

Utbildningsanordnaren ska godkänna läroplanen separat för undervisning på svenska, finska eller samiska samt vid behov för undervisning på något annat språk. Utbildningsanordnaren kan utarbeta en gemensam lokal läroplan för alla sina skolor eller en plan som innehåller både utbildningsanordnarens gemensamma delar och delar som är gemensamma för flera skolor och/eller skolspecifika delar. Utbildningsanordnaren fattar själv beslut om hur läroplanen utarbetas. Utbildningsanordnaren kan också komma överens om gränsöverskridande samarbete och gemensamma regionala riktlinjer för läroplanerna.

När läroplanen uppgörs beaktas att undervisningen kan vara huvudsakligen indelad i läroämnena eller förverkligas genom helhetsskapande undervisning. Om undervisningen är helhetsskapande kan också årskurshelheterna i läroplanen vara helhetsskapande.

Elevernas elevspecifika planer ska utarbetas utgående från den gemensamma läroplanen. I läsårsplanen ska preciseras hur läroplanen kommer att genomföras i den enskilda skolan under läsåret. Förordningen om grundläggande utbildning förpliktar utbildningsanordnaren att informera eleverna och deras vårdnadshavare om centrala frågor som fastställs i läsårsplanen.

Samarbete kring läroplanen och läsårsplanen bidrar till att alla parter förbinder sig till de gemensamma målen och ökar enhetligheten i undervisningen och det fostrande arbetet. Utbildningsanordnaren ska se till att personalen inom undervisningsväsendet har möjlighet att delta i samarbetet samt främja samarbetet både mellan läroämnena och mellan aktörer inom olika sektorer. Det ska finnas möjlighet att delta oberoende av hur planerna utarbetas. Eleverna ska enligt lagen ges möjlighet att delta i beredandet av läroplanen och de planer som anknyter till den. Det är viktigt att också vårdnadshavarna har möjlighet att delta i läroplansarbetet, utarbetandet av läsårsplan och i planeringen av skolans verksamhet, i synnerhet gällande målen för fostran, verksamhetskulturen och samarbetet mellan hem och skola. Det är särskilt viktigt att eleverna och vårdnadshavarna kan delta i arbetet på ett meningsfullt och mångsidigt sätt. Elevernas utvecklingsstadium ska beaktas då man planerar deras delaktighet.

Samarbete med aktörer utanför skolan berikar skolarbetet och knyter det till det omgivande samhället. Till de delar läroplanen berör elevvård och samarbete mellan hem och skola förpliktar lagen om grundläggande utbildning utbildningsanordnaren att utarbeta läroplanen i samarbete med de myndigheter som ansvarar för social och hälsovårdstjänsterna inom välfärdsområdet. Det behövs även samarbete med övriga förvaltningar för att kunna garantera alla elevers skolgång, trygghet, säkerhet och välbefinnande. Samarbete med andra organisationer och olika experter förbättrar ytterligare kvaliteten på planerna och skolarbetet.

En elev har enligt lagen om grundläggande utbildning rätt att varje skoldag få undervisning enligt läroplanen. Utbildningsanordnaren ska se till att denna rättighet uppfylls och alla som arbetar med eleverna ska verkställa den läroplan som utbildningsanordnaren godkänt och följa övriga normer som reglerar arbetet.

1.3. Utvärdering och utveckling av den lokala läroplanen

Utbildningsanordnaren ska utvärdera sin utbildning och utbildningens effekt och delta i extern utvärdering av sin verksamhet. Syftet med utvärderingen är att utveckla utbildningen och förbättra förutsättningarna för lärande. Uppföljning, regelbunden utvärdering och utveckling av den lokala läroplanen och läsårsplanen är en del av denna utvärderingsskyldighet.

I utbildningsanordnarens och skolornas interna utvärderingar kan resultaten från nationella utvärderingar och utvecklingsprojekt och de nationella kvalitetskriterierna för den grundläggande utbildningen användas.

Samarbete med eleverna, vårdnadshavarna och andra aktörer främjar öppen och konstruktiv självvärdering.

Ändringar i läroplansgrunderna förutsätter att motsvarande ändringar görs i den lokala läroplanen och omsätts i praktiken. Utbildningsanordnaren kan granska sin läroplan och förbättra dess kvalitet och ändamålsenlighet utifrån lokala behov och genom att utnyttja resultaten från utvecklingsarbete.

1.4. Uppgörandet av den lokala läroplanen och centrala beslut gällande undervisningen

Den lokala läroplanen, de läsårsplaner som förtydligar denna och övriga planer ska uppgöras med beaktande av ovan beskrivna mål och principer på det sätt som utbildningsanordnaren beslutar. Utbildningsanordnaren kan besluta om att till skolorna delegera beslut som ingår i läroplanen och om uppgörandet av en skolspecifik läroplan.

I Hangö görs det lokala läroplansarbetet av en arbetsgrupp som leds av bildningsdirektören. Den består av representanter från båda språkgrupperna. Den lokala läroplanen uppgörs enligt språkgrupp. Den kan innehålla skolvisa betoningar gällande lärostoff och strategi. De delområden som inte fastställs i den lokala läroplanen delegeras till skolornas årligen godkända arbetsplaner.

Läroplansarbetet utförs delvis över språkgränsen, delvis per språkgrupp, så att de ämnesvisa delarna görs på språklig grund, då igen de allmänna skrivs över språkgränserna. De lokala läroplanerna godkänns skilt för vardera språkgruppen av nämndens respektive sektion. Den godkända lokala läroplanen publiceras på stadens hemsida.

Bildningsväsendets personal sammanställer läroplanen i digitalform. Företrädare för social- och hälsovårdspersonalen, bl.a. skolpsykologer, skolkuratorer och skolhälsovårdare deltar i de delar av läroplanen som berör elevvården. Läroplanen utarbetas även i samråd med aktörer som har med barn- och ungdomsarbete att göra, bl.a. personalen inom småbarnsfostran, förskoleundervisning, andra stadiets utbildning, idrotts- och ungdomssektorn. Elever och vårdnadshavare deltar i uppgörandet av läroplanen, utvärderingen och utvecklandet. Vårdnadshavare har möjlighet att påverka de delar som omfattar samarbete mellan hem och skola.

Uppföljningen av läroplanen sker genom regelbundna skolvisa och kommunala utvärderingstillfällen samt genom respons. Läroplanen utvecklas sedan på basen av detta. Ändringar och tillägg i läroplanen godkänns av bildningsnämndens sektioner.

I staden finns bland annat följande program som kompletterar läroplanen:

- plan för eftermiddagsverksamhet
- elev- och studerandevårds plan
- stadens Jämställdhets- och likabehandlingsplan
- plan för oroväckande frånvaro

Vid övergången mellan förskolan och grundundervisningen samarbetar man bl.a. genom skolmognadstest. Nybörjarna får bekanta sig med skolarbetet genom besök i skolorna. Inom för och nybörjarundervisningen förbereder man tillsammans skolstarten. Vid övergången från sjätte klass till sjunde klass hålls övergångsmöten, där rektorer, lärare och elevvårdspersonal deltar. Vid

övergången till andra stadiet, leds och informeras eleverna i övergångsstadiet och vid behov samarbetar man med den mottagande skolan.

Undervisningen anordnas i huvudsak enligt årskurs eller vid behov i sammansatt klass, där växelkurser kan användas. Undervisningen kan också fortskrida oberoende av årskurs eller enligt ett individuellt studieprogram som kräver ett förvaltningsbeslut om elevspecifika stödåtgärder. Undervisningen anordnas i huvudsak ämnesindelad alternativt i målhelheter men kan vid behov också helt eller delvis förenhetligas med en plan.

Undervisningstimmarerna fördelas per årskurs enligt den timfördelning som statsrådet fastställt och som bildningsnämndens sektion godkänt.

Timfördelningen för språkprogrammet finns i verksamhetsstadgan, som är godkänd av bildningsnämnden.

Tillvalsämnena bestäms närmare i kapitel 12.

Gruppspecifika stödformer beskrivs i skolornas arbetsplaner. Elevhandledningen erbjuds enligt grunderna för läroplanen i kapitel 13, 14 och 15, samt ur den uppgjorda handledningsplanen och vad som bestäms i skolornas arbetsplaner.

De lokala särdragen är läget vid Östersjön, historiska aspekter samt tvåspråkigheten